

I. tématický blok: **Věda, technika a společnost**

- Dějiny vědy, vědeckých a výzkumných institucí
- Struktura vědy a výzkumu
- Význam vědy a techniky pro hospodářský a společenský vývoj
- Ideologie a ideologizace vědy a techniky

II. tématický blok: **Věda a technika – výzkum, výroba a využití**

- Plánování a financování vědy a výzkumu
- Patenty, vynálezy a jejich využití
- Výzkum a (ne)využití jeho výsledků v praxi
- Průmyslová odvětví a jejich výroba
- Mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a techniky

III. tématický blok: **Oborové sekce**

- Přírodní vědy a lékařství
- Společenské vědy
- Archivnictví a muzejnictví

Organizační výbor:

PhDr. Miloš Hořejš (NTM), PhDr. Antonín Kostlán, CSc. (ÚSD),
RNDr. Ivana Lorencová (NTM), PhDr. Milada Sekyrková, CSc. (NTM),
Mgr. Hynek Stříteský (NTM), Doc. RNDr. Soňa Štrbářová, CSc. (ÚSD)

STAVEBNICTVÍ

odborný časopis pro národní průmysl stavební

1952

Cena Kčs 9,-

6

KONFERENCE

Věda a technika v českých zemích 1945 – 1960

NTM, 20.– 22. října 2009

Flexaret IV, 1956

Sonet Duo, 1959

J. Heyrovský, 1957

ČsT, 1953

Zasedání ČSAV, 1954

Panelový dům, 1957

Vysoká pec, 1954

Co, kdo a kdy

Národní technické muzeum pořádá ve dnech 20. – 22. října 2009 spolu s Kabinetem dějin vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i., a Společností pro dějiny vědy a techniky ČR konferenci na téma *Věda a technika v českých zemích 1945 – 1960*, která navazuje na úspěšný seminář zabývající se vědou a technikou v českých zemích za 2. světové války, zorganizovaný v loňském roce.

Proč

Jedním z cílů pořádané konference je zbavit vývoj v letech 1945–1960 některých stále platných ideologických schémat, vytvořených před, ale i po roce 1989. Účelem konference je přispět k poznání zmíněného období, v němž československá společnost prošla rozsáhlým transformačním procesem a ve kterém došlo k zásadním změnám v politickém, hospodářském, sociálním i kulturním životě republiky. Na jedné straně šlo o dobu mocenských zásahů do soukromého vlastnictví, dalšího prohloubení propasti mezi ČSR a technicky vyspělým Západem, systémové nevyváženosti československé ekonomiky a státních intervencí do vědy a výzkumu, ale také se jednalo o období rychlého růstu průmyslové výroby, rozvoje dosud zaostalých částí země a významných výsledků v některých oblastech techniky. V duchu předchozích setkání se konference bude věnovat i metodologickým a didaktickým přístupům ve výuce. Jsme si vědomi obtížné uchopitelnosti této doby a s tím souvisejícími problémy jejího výkladu v prostředí středních, vyšších či vysokých škol a chtěli bychom svou konferencí a očekávanou diskusí napomoci k lepšímu poznání tohoto období v oblasti vědy, techniky a průmyslu. Velice rádi bychom dali prostor i prezentaci pohledů mladých badatelů v rámci jejich magisterského/doktorandského studia.

Východiska

Reorganizace společenského života po 2. světové válce se týkala rovněž vědeckotechnické činnosti. Jednak měla tato činnost podléhat plánování a jednak se proměnila struktura vědy a výzkumu. Preferovány byly přírodní a technické obory aplikovatelné ve výrobě před vědami humanitním, rostl význam resortního

a podnikového výzkumnictví, patrný byl také přesun center výzkumu z vědeckých společností a spolků na státem zřizovaná výzkumná ústředí a později ČSAV. S tímto přesunem souvisel rovněž proces centralizace vědecké činnosti a následné změny v systému jejího financování, které se projevily zejména výraznou státní podporou zmíněným ústředním institucím. Po únorovém převratu 1948 a v období první pětiletky pronikl do vědy, výroby, ekonomických teorií i celé společnosti stalinismus, mimo jiné se uplatnila sovětská metoda industrializace s důrazem na těžký průmysl. Soukromé podnikání bylo stále více omezováno, plánování bylo detailnější a prakticky nahradilo tržní vzahy mezi jednotlivými podniky. Pro vědu a techniku se stal rozhodujícím rok 1952, kdy byla založena Československá akademie věd jako jednotná a státem financovaná instituce. Centralizace umožnila intenzivní rozvoj vědy, provázela ji však ideologizace vědeckovýzkumné činnosti a téměř všudypřítomný politický tlak. Československá věda rovněž trpěla emigrací řady výzkumných pracovníků. Druhá polovina padesátých let 20. století se pak na poli vědy vyznačovala částečným zmírněním jmenovaných negativních vlivů a zrychleným tempem navazování mezinárodních kontaktů.

Účast

V případě Vašeho zájmu zašlete přiloženou přihlášku nejpozději do 31. 8. 2009 na kontaktní adresy: ivana.lorencova@ntm.cz nebo hynek.stritesky@ntm.cz, nebo poštou na adresu: Národní technické muzeum, oddělení dějin vědy a techniky, Kostelní 42, 170 78, Praha 7. Informace též na www.ntm.cz a na tel.: 220 399 190. Délka diskusních příspěvků je stanovena na 20 min, z přednesených příspěvků bude vydán tématický sborník. V průběhu semináře bude pro účastníky zajištěno drobné občerstvení. Cestovní náklady a diety hradí účastníci nebo jejich pracoviště. Účastnický poplatek je stanoven na 70 Kč, studenti a důchodci 50 Kč. Podrobné pokyny týkající se zpracování příspěvků, dopravního spojení a možností ubytování budou účastníkům včas zaslány v průběhu září spolu s přesným programem konference a doprovodných společenských akcí.

Čezeta, 1957

Lokomotiva 534.03, 1946

Spartak, 1957

Sokol M1C, 1948

Zetor 25, 1947

Jawa 250, 1953

